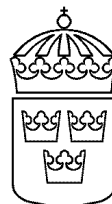

Utrikesutskottets yttrande

1995/96:UU1y

En politik för arbete, trygghet och utveckling

1995/96
UU1y

Till finansutskottet

Finansutskottet har genom beslut den 16 november 1995 berett samtliga övriga utskott tillfälle att yttra sig över proposition 1995/96:25 En politik för arbete, trygghet och utveckling, jämte motioner. Med anledning härav beslöt utrikesutskottet vid sammanträde den 23 november 1995 att yttra sig till finansutskottet. Utrikesutskottets yttrande begränsas till den del av propositionen som avser dess beredningsområde, dvs. avsnitt 4.9 Europeiska unionen samt avsnitt 4.10 En svensk agenda för Östersjöområdet.

Propositionen

Sveriges deltagande i EU:s inre marknad och Sveriges medlemskap i EU har skapat nya förutsättningar för såväl svensk ekonomi som för våra möjligheter att påverka utformningen av EU:s politik. Enligt regeringen finns tydliga tecken på ett ökat intresse för Sverige som investeringsland och på att Sveriges uppfattning i olika frågor tillmäts betydelse. I vissa andra avseenden har dock de positiva effekterna av medlemskapet ännu inte slagit igenom. I propositionen anförts att effekterna av vårt medlemskap kommer att bli tydligare på sikt, bl.a. vad gäller de svenska företagens exportmöjligheter, stimuleringen av den regionala utvecklingen och av de möjligheter Sverige nu har att påverka t.ex. EU:s handels-, jordbruks- och sysselsättningspolitik. Regeringen ser även miljöpolitiken som ett prioriterat område där de nya förutsättningarna, som EU-medlemskapet ger, skall tas till vara fullt ut.

Regeringen stöder aktivt målsättningen att utvidga EU österut. Närmandet mellan väst och öst i Europa har öppnat stora möjligheter för svenskt näringsliv med ökad tillgång till betydande marknader med en avsevärd tillväxtpotential. Tio central- och östeuropeiska stater har ingått s.k. Europaavtal med EU. Dessa avtal utgör ramen för ett fördjupat samarbete på de politiska, ekonomiska, kulturella och rättsliga områdena. Regeringen verkar för att återstående hinder för ett fritt utbyte av varor och tjänster med dessa länder tas bort snarast möjligt.

Samarbetet med länderna kring Östersjön främjas även i andra former, sägs det i propositionen. En förbättrad ekonomisk situation i samtliga länder eller länderregioner runt Östersjön, med dess totalt närmare

50 miljoner invånare, skulle medföra en positiv utveckling i norra Europa som helhet och innebära nya exportmöjligheter för svenska företag. I förlängningen skulle detta även stärka Sveriges attraktionskraft som investeringsland. I propositionen erinras om att Sverige är ordförandeland i Östersjörådet 1995/96 och att statsministern kommer att stå som värd för ett toppmöte med de elva Östersjöstaternas regeringschefer och EU-kommissionens president i Visby i maj 1996.

Regeringen intensifierar nu sina initiativ för att stärka relationerna med länderna runt Östersjön. Dessa kommer i första hand att inriktas på ett förstärkt program för energieffektivisering, insatser på bl.a. lagstiftningsområdet för att undanröja hinder för ett utökat handelsutbyte, förslag senast i 1997 års budgetproposition till en ny exportkreditgarantiram för affärer med främst de baltiska staterna och Ryssland samt ett program för ökat studentutbyte mellan Sverige och andra Östersjöländer. Dessutom avser regeringen att tillsätta en projektgrupp med erfarenhet från näringsliv och organisationer med uppgift att lägga fram förslag i syfte att stärka den ekonomiska utvecklingen och integrationen inom Östersjöområdet.

Utskottet

Europeiska unionen har genom djupet i integrationen och tätheten i samarbetet en avgörande betydelse för Europas stabilitet och säkerhet. EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (GUSP) omfattar alla utrikes- och säkerhetspolitiska frågeställningar som rör tredje land samt EU:s agerande inom internationella organisationer. Vid EU:s översynskonferens, som inleds 1996, kommer de konstitutionella grunderna för den fortsatta utvecklingen och samarbetet att ses över. De nationella ståndpunkterna inför konferensen har börjat konkretiseras. En preliminär slutsats är att en fortsatt fördjupning av det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet är en långsam process. EU:s utveckling kommer under lång tid att domineras av den östutvidgning om vilken man redan fattat ett principiellt beslut och som i realiteten inletts genom de i propositionen omnämnda Europaavtalen som ingåtts med ett antal stater i Central- och Östeuropa.

Det är tolv stater som närmast är aktuella för medlemskap i EU. Bara Malta, Cypern, Polen, Ungern, Rumänien och Slovakien hade i mitten av november 1995 formellt lämnat in medlemskapsansökan. Utskottet konstaterar att den uttalade politiska ambitionen från såväl EU som staterna själva dock är att såväl dessa sex som Estland, Lettland, Litauen, Tjeckien,

Bulgarien och Slovenien på sikt skall inlemmas i unionen. Någon genomarbetad tidtabell för förhandlingar och inträde finns ännu inte.

Utskottet delar regeringens bedömning att östutvidgningen spelar en avgörande roll för att utsträcka den nuvarande säkerheten, stabiliteten och välståndet i västra Europa till att omfatta hela Europa. En stark ekonomisk utveckling i vårt närområde och på andra viktiga exportmarknader kan skapa gynnsamma förutsättningar också för Sveriges ekonomi. Förutsättningarna för en sådan dynamisk ekonomisk utveckling i vårt närområde har, som anförs i propositionen, förbättrats väsentligt på senare år på grund av den politiska utvecklingen. I likhet med regeringen noterar utskottet att utvidgningsperspektivet även ställer nya krav på EU av institutionell och finansiell natur. EU:s gemensamma jordbrukspolitik och strukturpolitiken är särskilt angelägna att se över inför en utvidgning österut av unionen.

Utskottet ställer sig bakom regeringens uppfattning att vårt medlemskap i EU bör användas för att ge kraft och resurser till Östersjösamarbetet. Utskottet noterar att såväl kommissionen som parlamentet utarbetat förslag och rapporter om EU:s framtida engagemang i Östersjöregionen. EU-medel används bl.a. för finansiering av gränsöverskridande samarbetsprojekt. Enligt vad utskottet inhämtat får Öresundsregionen t.ex. 57 miljoner kronor av EU:s s.k. Interreg-program, som stödjer gemensamma projekt mellan angränsande regioner i olika länder. Ytterligare ca 150 miljoner kronor av budgetreserven för gemenskapsinitiativen har, enligt kommissionens beslut den 4 oktober 1995, preliminärt öronmärkts för samarbete i Östersjöområdet inom ramen för det s.k. Interreg II C-programmet. Medlen skall främst användas till åtgärder för att förstärka de transeuropeiska nätens effekter på regionalt och lokalt plan, upprustning och bättre utnyttjande av kustområden och områden som är eftersatta på grund av naturförhållanden samt till miljövänliga utvecklingsåtgärder av integrerat ekonomisk karaktär.

Östersjösamarbetet är emellertid inte något enbart för regeringar. Som utskottet tidigare konstaterat (bet. 1994/95:UU16) innebär de nya förutsättningarna för Sveriges relationer med staterna i Central- och Östeuropa att kontakterna utvecklas på många olika plan och i beaktande av ett stort antal aspekter. I hela Sverige finns otaliga exempel på konkret samarbete mellan svenska företag, universitet, sjukhus, landsting och kommuner och deras motparter på andra sidan Östersjön. Lokala initiativ för att stödja utvecklingen av lokaldemokratien i de baltiska staterna är ett annat exempel. Utskottet välkomnar de ytterligare initiativ som regeringen nu aviseras i syfte att främja bl.a. näringslivsutvecklingen i Östersjöregionen och det såväl mellanstatliga som mellanfolkliga samarbetet kring Östersjön. Utskottet ser det som en mycket viktig del i Sveriges EU-medlemskap att göra alla EU-stater medvetna om Östersjösamarbetets centrala betydelse i norra Europa.

Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att regeringens proposition 1995/96:25 En politik för arbete, trygghet och utveckling, i den del som berör utskottets beredningsområde, bör tillstyrkas.

1995/96:UU1y

Stockholm den 24 november 1995

På utrikesutskottets vägnar

Viola Furubjelke

I beslutet har deltagit: Viola Furubjelke (s), Göran Lennmarker (m), Axel Andersson (s), Nils T Svensson (s), Inger Koch (m), Berndt Ekholm (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Lena Klevenås (s), Eva Zetterberg (v), Urban Ahlin (s), Bodil Francke Ohlsson (mp), Ingrid Näslund (kds), Elisebeht Markström (s), Hans Hjortzberg-Nordlund (m), Ronny Olander (s) och Ingbritt Irhammar (c).

1995/96:UU1y

Gotab, Stockholm 1995